

Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

Kurzus címe: Tanulási eredmény alapú képzéstervezés és -fejlesztés

Oktató: Dr. habil Farkas Éva

Elérhetőség: farkaseva9@gmail.com

Előfeltételek:
nincs

A kurzus jellege:

Előadás

Szeminárium

Gyakorlat

Az értékelés formája:

Kollokvium

Gyakorlati jegy

A kurzus célja:

A kurzus fókuszában a **tanulási eredmény alapú megközelítés (learning outcomes approach)** áll, amely az elmúlt évek legnagyobb hatású fejlesztő eszközévé és az európai oktatási reform legfontosabb elemévé vált. Jelentős szemléletbeli, illetve tartalmi és módszertani változást jelent, hogy 2017-től a felsőoktatásban megszerezhető szakképzettségek, 2020-tól pedig a középfokú szakképzésben és felnőttképzésben megszerezhető szakmák/szakképesítések is kimenetszabályozásúak lettek. A kimenetszabályozás eszköze a tanulási eredmény alapú szemlélet. A 2020-as NAT-ban szintén jelentős elmozdulás történik a tanulási eredmény alapú szemlélet irányába.

A kurzus célja a tanulási eredmény alapú szemléletmód formálása, a tanulási eredmény alapú képzési/tantárgyi követelmények fejlesztésének, a követelmények eléréséhez vezető tanulási-tanítási út megtervezésének és a tanulási eredmények értékelésének módszertani támogatása.

Kinek ajánlom a kurzust?

A kurzust azoknak a kollégáknak ajánlom, akik felsőoktatásban, szakképzésben, felnőttképzésben, köznevelésben oktatói, gyakorlatvezetői, tantervfejlesztői, tananyagfejlesztői, feladatfejlesztői, külföldi mobilitás szervezői szerepet töltenek be és igényük van a szakmai fejlődésre, a tanulási eredmény alapú szemlélet kontextusának és alkalmazási lehetőségeinek megismerésére annak érdekében, hogy következetesebben, átgondoltabban tervezzék és valósítsák meg a tanulási-tanítási folyamatot, hogy a tanulók/hallgatók teljesítményének értékelését objektívebben, sokszínűbben tudják megvalósítani és ezáltal növelni tudják a tanulás minőségét és eredményességét. Ajánlom a kurzust továbbá olyan kutatóknak, akiknek kutatási témájukhoz vagy érdeklődési körükhöz kapcsolódik a képzési programok kimenet felőli szabályozásának témaköre.

A kurzus teljesítéséhez kapcsolódó feladatot minden hallgató a saját szakterületéhez kapcsolódóan teljesítheti, így a kurzus során elsajátított kompetenciák az oktatói/kutatói munkában azonnal hasznosíthatóak.

A tanulási eredmények elérését támogató módszerek:

Előadás, magyarázat, közös megbeszélés, fordított osztályterem, problémaalapú tanulás, példák bemutatása, saját tanulási eredmények megfogalmazása adott szakterületen, csoportos és egyéni feladatmegoldás, önálló tanulás. Zoom saját eszköztára, padlet, jamboard, kahoot, mentimeter.

A szeminárium a hallgatói aktivitásra, interaktivitásra és együttműködésre, valamint saját élményű tanulásra épül.

A kurzus elvárt tanulási eredményei (kimeneti követelményei):				
	Képesség	Tudás	Attitűd	Autonómia-felelősség
1	Az MKKR-t és a tanulási eredményeket oktatási kontextusban értelmezi és saját szakterületére vonatkoztatja.	Ismeri az MKKR célját, funkcióját, megérti a tanulási eredmény alapú gondolkodás lényegi elemeit. Ismeri és érti a tanulási eredmények alkalmazásának kötelezettségeit, lehetőségeit és előnyeit a felsőoktatási/ szakképzési/felnőttképzési/köznevelési szektorban.	Nyitott a tanulási eredmény alapú gondolkodásra és a saját munkájában történő alkalmazására. Igénye van a folyamatos önfejlesztésre, elhivatott az új képzésfejlesztési megoldások keresésére.	Kompetenciáján belül, önállóan dönt a tanulási eredmények – saját oktatási/kutatási tevékenységében történő – alkalmazásáról és meghatározásáról.
2	Az adott képzés szabályozó dokumentuma alapján – a tanulási eredmény alapú képzésfejlesztési logika szerint – alakítja ki és határozza meg a képzési/ tantárgyi struktúrát.	Alkalmazói szinten ismeri a képzés-, tanterv- és tantárgyfejlesztés logikáját és lépéseit.	A tanulási eredmény alapú tanterv- és tantárgyfejlesztésre nem technikai feladatként tekint, a tanulási eredmények alkalmazásában a képzés- és minőségfejlesztési lehetőségeket látja.	A képzés-, tanterv- és tantárgyfejlesztést a cél – követelmény – tartalom – módszer – értékelés koherens rendszerében végzi.
3	A tantervhez igazodóan a tantárgyak/kurzusok, kimeneti követelményeit – a szakmai, tartalmi és formai követelményeknek megfelelő – mérhető és értékelhető tanulási eredményekben fogalmazza meg.	Mélyrehatóan és részleteiben ismeri a tanulási eredmények meghatározásának módszertanát, a tanulási eredmények megfogalmazásával szemben támasztott tartalmi és formai követelményeket.	A tanulási eredmények meghatározása során pontos, precíz, szakszerű megfogalmazásra törekszik. Elfogadja, hogy a tudáshoz annak működésére ható nézetrendszer, attitűd, önállóság és felelősségvállalás minősége is hozzátartozik.	A tanulási eredmény alapú követelménytámasztást úgy határozza meg, hogy az a rendelkezésre álló idő alatt, adott célcsoportban, adott módszerrel eredményesen elérhető legyen.
4	A képzések/ tantárgyak/ gyakorlatok TEA kimeneti követelményeihez illeszkedő, adekvát értékelési formákat és módszereket tervez, értékelési szempontokat és a megszerezhető minősítésekhez kritériumkövetelményeket dolgoz ki.	Ismeri azokat a módszereket és folyamatokat, amelyek alkalmasak annak megítélésére, hogy a tanuló/hallgató hol tart a tanulási eredmények elsajátításában, illetve birtokolja-e a kívánt tanulási eredményeket.	Törekszik rá, hogy ne csak osztályozzon, hanem a tanuló/hallgató fejlődését szolgáló, építő jellegű visszajelzést (értékelést) adjon a tanuló/hallgatói teljesítményekre szummatív értékelés esetén is.	Oktatói munkája eredményessége érdekében átgondolja eddig alkalmazott értékelési stratégiáit és szükség esetén dönt azok megváltoztatásáról vagy továbbfejlesztéséről.

5	A tanulási eredmények eléréséhez vezető tanítási-tanulási utat TEA szemléletben, tudatosan és szakszerűen tervezi meg. Az adott cél és tanulási eredmény hatékony elérését szolgáló tanulási környezetet teremt, innovatív munkaformákat, módszereket, feladatokat, oktatási projekteket tervez és alkalmaz.	Ismeri a didaktikai alapelveket és a tanulás-tanítás eredményességét meghatározó tényezőket és azok jellemzőit. Ismeri a TEA módszertani megoldásokat - szimuláció, fordított osztályterem, probléma alapú tanulás, projektoktatás, gamifikáció -, és tervezésük algoritmusát.	A tanári célok és a folyamatszabályozás helyett a tanulási kimenetekre, a tanulói/hallgatói eredményekre és a tanulástámogatásra helyezi a hangsúlyt. Oktatói munkájában (a tanítási-tanulási folyamat során) a tanulót/hallgatót és az ő kompetencia-fejlődését tekinti elsődleges fontosságúnak. Hitelesen és meggyőződéssel képviseli és alkalmazza a tanuló/hallgató- és tanulás-központú, TEA megközelítést.	Felelősen átgondolja a tantárgyi célokat és követelményeket, dönt a módszertani megoldásokról és szükség szerint változtat korábbi tanítási stratégiáin. Kompetenciáján belül felelősséget vállal az eredményes oktatásért, szakemberképzésért.
6	Feldolgozza a kurzus tananyagát és a kötelező szakirodalmat. Minden konzultáció előtt elkészíti az előzetesen kiadott feladatokat. A konzultációkon, valamint az egyéni és csoportmunkában aktívan részt vesz.	Ismeri a kurzus követelményeit, beszerzi a feldolgozandó szakirodalmat.	Hallgatótársai munkájára konstruktív értékelő visszajelzést ad. Saját munkájára kapott értékelő visszajelzéseket nyitottan fogadja.	A kurzuson tanultak, az önálló szakirodalmi feldolgozás, a saját oktatói tapasztalat, valamint a hallgatótársaktól és a kurzus oktatójától kapott visszajelzések alapján tanulási eredmény alapú tematikát/tantárgy-leírást fejleszt.

Témakörök, módszerek, előzetes feladatok:

1. konzultáció: Tanulási eredmény alapú szemlélet lényege, a tanulási eredmény alapú követelmények meghatározásának módszertani kérdései

A konzultáció, illetve az arra történő előzetes hallgatói felkészülés a kurzus elvárt tanulási eredményei közül az 1-3. sorban szereplő tanulási eredmények fejlesztéséhez járul hozzá.

A hallgatótól elvárt előzetes felkészülés az 1. konzultációra:

- ⇒ Padleten előzetesen rövid szakmai bemutatás (határidő: az 1. konzultáció előtti nap). A padlet felületet az oktató készíti elő, és megküldi annak elérhetőségét a hallgatók részére, illetve közzé teszi a kurzus CS szintjében.
- ⇒ Az alábbi tananyagrészek önálló feldolgozása (határidő: az 1. konzultáció napja):
  - Farkas Éva (2017): Tanulási eredmény alapú tanterv- és tantárgyfejlesztés a felsőoktatásban. Szeged, Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. <http://mek.oszk.hu/18400/18497/> 1., 2., 3. fejezet: 3-27. oldal; 5. fejezet: 40-46. oldal. A tananyag feldolgozásának ellenőrzésére önellenőrző kérdéssor áll a hallgatók rendelkezésére.

- A szakképzés jövője online konferencia – Farkas Éva előadása – 2020. 10. 13. (Időtartam: 32 perc, CS szintérben elérhető)
- Bármelyik felsőoktatási szakképzettség (1 db) képzési és kimeneti követelményének áttekintése (elérhető a 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendeletben)
- Bármelyik középfokú szakképzésben megszerezhető szakmának (1 db) a képzési és kimeneti követelményének (KKK) áttekintése (elérhető: <https://szakkepzes.ikk.hu/kkk-ptt>)
- Bármelyik felnőttképzésben is megszerezhető szakképesítés (1 db) programkövetelményének (PK) áttekintése (elérhető: <https://szakkepzesites.ikk.hu/>)
- NAT 2020-ból bármelyik fejlesztési területhez, bármelyik évfolyamhoz tartozó tanulási eredmények áttekintése (elérhető: 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról)

A konzultáció témakörei:

- ☺ A kurzus célja, elvárt tanulási eredményei, követelmények, a téma kontextusa, relevanciája és haszna, az együttműködés keretei.
- ☺ Az MKKR kategóriái, szintjei, szintleíró jellemzői, a szintek közötti különbségek.
- ☺ A tanulási eredmények fogalomrendszere, lényege, szintjei, kategóriái. A tanulási eredmények alkalmazása a felsőoktatásban, szakképzésben, felnőttképzésben, köznevelésben, törvényi és tartalmi szabályozás, a tanulási eredmények alkalmazásának területei és előnyei.
- ☺ A tanulási eredmény alapú képzéstervezés és –fejlesztés logikája és módszertana. Cél – követelmény – tartalom – módszer – értékelés koherenciája.
- ☺ Tanulási eredmény alapú követelménytámasztás. A tanulási eredmények kialakításának és megfogalmazásának módszertana. A tanulási eredményekkel szemben támasztott tartalmi és formai követelmények. Példák, jó gyakorlatok.

2. konzultáció: A tanulási eredmények értékelése

A konzultáció, illetve az arra történő előzetes hallgatói felkészülés a kurzus elvárt tanulási eredményei közül a 4. sorban szereplő tanulási eredmények fejlesztéséhez járul hozzá.

A hallgatótól elvárt előzetes felkészülés a 2. konzultációra:

- ⇒ Egy – a hallgató saját szakterületéhez tartozó – szabadon választott tantárgy/kurzus/gyakorlat tanulási eredmény alapú követelményeinek kidolgozása az 1. konzultáció anyaga és a vonatkozó szakirodalmak alapján, az 1. konzultáción megbeszéltek szerint. Határidő: a 2. konzultáció előtt 3 nappal; CS szintérbe feltöltve.

A konzultáció témakörei:

- ☺ A hallgatók által fejlesztett tanulási eredmények közös értékelése, oktatói és hallgatótársak általi visszajelzés, jó megoldások, tipikus problémák, általános tapasztalatok, visszajelzés nyújtása és fogadása; együttes munkálkodás a közös cél érdekében, aktivitásra és közös munkára épülő tanulás, egymástól való tanulás
- ☺ Az értékelés, mint a tanulási eredmény alapú megközelítés lényegi eleme, az értékelés szerepe a tanítási-tanulási folyamatban, az értékelés fogalma, funkciói, típusai, alapelvei, az értékeléssel szemben támasztott követelmények
- ☺ A diagnosztikus, formatív, szummatív értékelés célja, funkciói, módszerei, eszközei
- ☺ Portfólió alkalmazása az értékelésben, hallgatói önértékelés, társak értékelése, tanári értékelés
- ☺ Értékelési módszerek, kritériumok, szempontok meghatározása a gyakorlatban

3. konzultáció: A tanulási eredmények eléréséhez vezető tanulási-tanítási út megtervezése

A konzultáció, illetve az arra történő előzetes hallgatói felkészülés a kurzus elvárt tanulási eredményei közül az 5. sorban szereplő tanulási eredmények fejlesztéséhez járul hozzá.

A hallgatótól elvárt előzetes felkészülés a 3. konzultációra:

- ☺ A hallgatók által a 2. konzultációra fejlesztett tanulási eredmények továbbfejlesztése a hallgatótásaktól és az oktatótól kapott visszajelzések alapján, valamint a tanulási eredményekhez értékelő rendszer fejlesztése 2. konzultáció anyaga és a vonatkozó szakirodalmak alapján, a 2. konzultáción megbeszéltek szerint.

A konzultáció témakörei:

- ☺ A fejlesztett értékelőrendszerek közös értékelése, oktatói és hallgatótársak általi visszajelzés, aktivitásra és közös munkára épülő tanulás
- ☺ A tanulás-tanítás eredményességét meghatározó tényezők és azok jellemzői
- ☺ A tanulási-tanítási folyamat tudatos és szakszerű megtervezése, tanulási eredmény alapú módszerek és munkaformák alkalmazása
- ☺ Tanítási módszerek, munkaformák, feladatok tervezése a gyakorlatban

Az elvárt tanulási eredmények elsajátításának ellenőrzése:

A kurzus teljesítésének feltételei:

- ⇒ a konzultációkon való jelenlét: a képzési célok eredményes eléréséhez szükséges és elvárt a konzultációkon való aktív jelenlét; rendkívül indokolt esetben (pl. betegség) a hallgató és az oktató közötti egyéni megbeszélés alapján pótolható a hiánnyal érintett képzési egység,
- ⇒ a kiadott előzetes feladatok teljesítése minden konzultációra
- ⇒ a kötelező irodalmak feldolgozása,
- ⇒ a konzultáción és az egyéni és/vagy csoportmunkákban való aktív részvétel, a kapott feladatok minőségi teljesítése
- ⇒ a hallgató saját szakterületéhez kapcsolódóan egy konkrét képzést/tantárgyat/kurzust/tananyagegységet/gyakorlati képzési részt/mobilitási egységet stb. fejleszt tanulási eredmény alapon, a konzultációkon megbeszéltek, a kötelező szakirodalmak és saját gyakorlata alapján. A tantárgyleírás/tematika/képzési leírás kötelező tartalmi elemei: cél – tanulási eredmény alapú kimeneti követelmények – értékelő rendszer – tanulási-tanítási út meghatározása. A beküldött fejlesztőmunkákra az oktató személyre szabott, részletes értékelést ad, amely alapján a hallgatói munka egy alkalommal javítható, módosítható.

A hallgatói teljesítmények értékelésének szempontjai:

Jeles (5): A hallgató aktív a konzultációkon, önálló gondolatai, ötletei, kérdései vannak, az egyéni és csoportmunkában a konstruktív és minőségi munkavégzés jellemzi. A konzultációkra előzetesen felkészül, a konzultáció közötti időszakra kiadott feladatokat elvégzi. A kötelező irodalmakat alaposan ismeri. A kurzus teljesítéseként meghatározott feladatot szakmailag és módszertanilag igényesen, részletesen kidolgozza. A tanulási eredmények megfelelnek a tartalmi és formai követelményeknek, konkrétak, kontextusba helyezettek, jól mérhetőek és értékelhetőek. A cél-követelmény-tartalom-módszer-értékelés koherens rendszert alkot. A hallgató a fejlesztőmunkát az oktatóval egyeztetett témában és módon, a megbeszélte határidőre elvégzi.

Közepes (3): A hallgató hullámzó aktivitással vesz részt a konzultációkon, az önálló gondolatok, ötletek, kérdések nem dominálnak, az egyéni és csoportmunkában törekszik a konstruktív és minőségi munkavégzésre. A konzultációkra előzetesen csak részben vagy hiányosan készül fel, a konzultáció közötti időszakra kiadott feladatokat elvégzi, de nem az elvárt minőségben vagy nem mindegyik feladatot teljesíti. A kötelező irodalmakat felületesen vagy részben ismeri. A kurzus teljesítéseként meghatározott otthoni feladatot szakmailag és módszertanilag elfogadhatóan, megfelelő részletettséggel kidolgozza. A tanulási eredmények

többnyire megfelelnek a tartalmi és formai követelményeknek, kisebb tévesztésekkel, hiányosságokkal. A célkövetelmény-tartalom-módszer-értékelés rendszerében előfordul inkoherenca. A hallgató a fejlesztőmunkát az oktatóval egyeztetett témában és módon, a megbeszélrt határidőre elvégzi.

Elégtelen (1): A hallgató nem jelenik meg a konzultációkon, vagy passzív résztvevője a konzultációknak. Nem érdeklődik a téma iránt, nincsenek önálló gondolatai, kreatív meglátásai, a csoportmunkában nem vagy nem konstruktív módon vesz részt. A kurzus teljesítéseként meghatározott otthoni feladatot határidőre nem teljesíti, vagy teljesíti, de az sem szakmailag, sem módszertanilag nem felel meg a minőségi elvárásoknak.

Kötelező irodalom

1. Farkas Éva (2019): *A tanulási eredmények értékelése a felsőoktatásban*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem. <https://mek.oszk.hu/19300/19399/>
2. Farkas Éva (2017): *Tanulási eredmény alapú tanterv- és tantárgyfejlesztés a felsőoktatásban*. Szeged, Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. <http://mek.oszk.hu/18400/18497/>
3. Farkas Éva (2017): *Segédlet a tanulási eredmények írásához a szakképzési és felnőttképzési szektor számára*. Budapest, Oktatási Hivatal. <http://mek.oszk.hu/18400/18498/>
4. Lukács István – Derényi András (2017): *Kézikönyv a képzési programok tanulási eredményeken alapuló fejlesztéséhez, felülvizsgálatához*. Oktatási Hivatal, Budapest. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/LLL/ekkr/Derenyi_kezikonyv2017ISBN_teljes_webre.pdf

Ajánlott irodalom

1. CEDEFOP (2016): *Defining and writing learning outcomes for vocational education and training - A European handbook* <http://www.navet.government.bg/bg/media/DRAFT-European-Handbook-learning-outcomes-October-2016.pdf>
2. Derényi András (2006): *Tanulási eredmények kidolgozása és használata* (elvi megfontolások és gyakorlati útmutatások) http://www.kreditlap.hu/kkk/letoltes/da_on_lo.doc
3. Derényi András – Vámos Ágnes (2015): *A felsőoktatási képzési területeinek kimeneti leírása – ajánlások*. Egy kísérleti fejlesztés eredménye. Oktatási Hivatal, Budapest. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/tamop413/eredmenyek/kimeneti_leirasok.pdf
4. Európai Parlament és a Tanács Ajánlása az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszer létrehozásáról [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=HU](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=HU)
5. Farkas Éva – Bogdány Zoltán (2017): *Módszertani útmutató szakképző intézmények számára a tanulási eredmény alapon szervezett szakmai gyakorlatok szervezéséhez*. Budapest, Tempus Közalapítvány http://tka.hu/docs/palyazatok/utmutato_gyak_leo_170129_fe1702091309.pdf
6. Farkas Éva (2017): *Mérés-értékelés kézikönyv. Tanulási eredmények mérése és értékelése a szakképzési mobilitási gyakorlatokban*. Budapest, Tempus Közalapítvány https://www.tka.hu/docs/palyazatok/ecvet_meres_ertekeles_kezikonyv_web.pdf
7. Farkas Éva (2014): *A rejtett tudás. A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése*. SZTE JGYPK FI, Szeged. <http://mek.oszk.hu/16200/16217/>
8. Farkas Éva (2013): *A lifelong learning mobilitási eszközök alkalmazási gyakorlata Magyarországon*. Szeged, SZTE JGYPK. <http://mek.oszk.hu/13300/13359/>
9. Halász Gábor: *A tanulás minősége a felsőoktatásban: intézményi és nemzeti szintű folyamatok*. http://halaszg.ofi.hu/download/A_study_TANULAS.pdf
10. Kennedy Declan (2007): *Tanulási eredmények megfogalmazása és azok használata. Gyakorlati útmutató*. Quality Promotion Unit, University College Cork. http://413.hu/files/lo_handbook_declan_kennedy.pdf
11. Tót Éva (2017): *Segédlet a tanulási eredmények írásához a felsőoktatási szektor számára*. Budapest, Oktatási Hivatal. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/LLL/ekkr/Tanulasieredmenyek_HE.pdf